

№ 1გ/337-17

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა
საქართველოს სახელით
საჩივრის არ დაკმაყოფილების შესახებ

09 მარტი 2017 წელი
თბილისი

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
საგამოძიებო კოლეგიის მოსამართლე
გიორგი მიროტაძემ

ზეპირი მოსმენის გარეშე, განვიხილე გ. ა.-ს ბრალდების სისხლის სამართლის საქმის წინასასამართლო სხდომაზე ბრალდების მხარის მტკიცებულებათა ნაწილის დაუშვებლად ცნობის შესახებ, თბილისის საქალაქო სასამართლოს საგამოძიებო და წინასასამართლო სხდომის კოლეგიის მოსამართლე ვახტანგ მრელაშვილის 2017 წლის 27 თებერვლის განჩინებაზე, თბილისის პროკურატურის შს სამინისტროს ორგანოებში გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობის განყოფილების სტაჟიორ-პროკურორ ნათია კუპრაშვილის საჩივარი და

გ ა მ ო ვ ა რ კ ვ ი ე :

თბილისის პროკურატურიდან თბილისის საქალაქო სასამართლოში 2017 წლის 14 თებერვალს განსახილველად შევიდა სისხლის სამართლის N008151016009 საქმე ბრალდებულ გ. ა.-ს მიმართ, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 276-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ნიშნებით.

მოცემულ სისხლის სამართლის საქმეზე წინასასამართლო სხდომა ჩატარდა 2017 წლის 27 თებერვალს. აღნიშნულ სხდომაზე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს საგამოძიებო და წინასასამართლო სხდომის კოლეგიის მოსამართლე ვახტანგ მრელაშვილის მიერ განხილული იქნა მხარეთა მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების დასაშვებობის საკითხი, რა დროსაც პროკურორის შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. კერძოდ, დამტკიცდა ბრალდების მხარის მიერ სასამართლოში წარსადგენ მტკიცებულებათა ნუსხა სტაჟიორ-პროკურორ ნათია კუპრაშვილის მიერ სასამართლო სხდომაზე ჩამოყალიბებული მოცემულობით და ისინი დაშვებულ იქნა საქმის არსებით განხილვაზე, როგორც მტკიცებულებები, გარდა - სს „გ. პ. ჯ.“-სადმი მიმართვის წერილის და მომართვისა (8.6) და ამ დოკუმენტების საფუძველზე მოპოვებული ნივთიერი მტკიცებულებისა - სამეთვალყურეო კამერის მიერ დაფიქსირებული ვიდეოჩანაწერისა CD დისკზე (5.1).

ამავე სხდომაზე, სისხლის სამართლის საქმე გადაეცა არსებითი განხილვისათვის და ბრალდებულ გ. ა.-ს მიმართ არსებითი განხილვის სხდომა დაინიშნა 2017 წლის 13 მარტს 17:00 საათზე.

განჩინებაში პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიუთითა, რომ ბრალდების მხარის მტკიცებულებების ნაწილი მოპოვებულია კანონის არსებითი დარღვევით. ამავე დროს ის აუარესებს ბრალდებულის სამართლებრივ მდგომარეობას. სასამართლომ განმარტა, რომ საქმეში წარმოდგენილია გამომძიებლის, 2016 წლის 27 ოქტომბრის მიმართვის წერილი სს „გ. პ. ჯ.“-სადმი, რომლითაც გამომძიებამ ითხოვა ხსენებული კომპანიის კუთვნილი და შემთხვევის ადგილის მიმდებარედ არსებული ვიდეო სათვალთვალო კამერების ჩანაწერები. 2016 წლის 03 ნოემბრის საპასუხო მიმართვით, სს „გ. პ. ჯ.“-ს მხრიდან გამომძიებას გადაეცა მოთხოვნილი ჩანაწერი CD დისკზე. საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილია მხარეთა მიერ მტკიცებულებათა მოპოვების ზოგადი წესები, ამასთან იმის გათვალისწინებით, რომ კომპიუტერულ სისტემასა და ან კომპიუტერულ მონაცემთა საშუალებაში შესაძლოა ინახებოდეს სისხლის სამართლის საქმისათვის მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ან დოკუმენტი, რომელიც მტკიცებულების სახით შესაძლოა გამოყენებული იქნას მხარეთა მიერ და ამ მიზნით მტკიცებულებათა მოპოვების პროცესში კომპიუტერული მონაცემის დამუშავებისას შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს სხვა პირთა პერსონალური მონაცემების იდენტიფიცირებას, პერსონალური მონაცემების უკანონო ხელყოფისაგან დაცვის მიზნით, სისხლის სამართლის პროცესით სხვა საპროცესო მოქმედებებისაგან განსხვავებით დადგენილი იქნა უფრო მაღალი სტანდარტი და სწორედ ამიტომ მსგავსი ინფორმაციის მოპოვებისათვის კანონმდებელმა დაადგინა ფარული საგამომძიებო მოქმედებებისათვის განსაზღვრული დებულებების გამოყენება. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე უდავოა, რომ საქმეში წარმოდგენილი ვიდეო-ჩანაწერი წარმოადგენს კომპიუტერულ მონაცემს. გამომძიებელმა ნაცვლად იმისა, რომ მოეპოვებინა სასამართლოს შესაბამისი განჩინება ამ ჩანაწერის ამოღებაზე ნებართვის გაცემის შესახებ, მან პირდაპირ მიმართა მფლობელს და ისე მოიპოვა ჩანაწერი, რაც ეწინააღმდეგება კანონმდებლობის მოთხოვნებს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს საგამომძიებო და წინასასამართლო სხდომის კოლეგიის მოსამართლე ვახტანგ მრელაშვილის 2017 წლის 27 თებერვლის წინასასამართლო სხდომის ზემოაღნიშნული განჩინება, ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების დაუშვებლად ცნობის ნაწილში, 2017 წლის 03 მარტს, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამომძიებო კოლეგიაში გაასაჩივრა თბილისის პროკურატურის შს სამინისტროს ორგანოებში გამომძიების საპროცესო ხელმძღვანელობის განყოფილების სტაჟიორ-პროკურორმა ნათია კუპრაშვილმა, რომელიც ითხოვს, გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებას და ბრალდების მხარის მტკიცებულებების - (1) მიმართვის წერილი სს „გ. პ. ჯ.-ს“, (2) ვიდეოჩანაწერი CD დისკზე, დასაშვებლად ცნობას.

საჩივარში მითითებულია, რომ ბრალდებული გ. ა. და მისი ინტერესების დამცველი ადვოკატი დაეთანხმნენ ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილ მტკიცებულებათა ნუსხაში მითითებული ყველა მტკიცებულების დასაშვებლად ცნობას. **მტკიცებულებების დაუშვებლად ცნობა მოხდა მხარის შუამდგომლობის გარეშე, მოსამართლის ინიციატივით (რაც საჩივრის ავტორს მიაჩნია კანონის დარღვევად).** სისხლის სამართლებრივი დევნის დაწყებისთანავე სისხლის სამართლის პროცესი ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე და აღნიშნული პრინციპი თანაბარწილად ვრცელდება ბრალდების მხარეზე, დაცვის მხარეზე და სასამართლო ხელისუფლებაზე. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 219-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი „მოსამართლე განიხილავს მხარეთა შუამდგომლობებს მტკიცებულებების დასაშვებობის თაობაზე“, რომელზედაც თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამომძიებო კოლეგიის მოსამართლე 2016 წლის 21 ოქტომბრის #1გ/1616-16 განჩინებაში განმარტავს, რომ „წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე არ უნდა ერეოდეს მტკიცებულებათა დასაშვებობის საკითხის განხილვაში მხარის შუამდგომლობის გარეშე, რათა საქმის არსებითი განხილვისას მხარეებს მიეცეთ შესაძლებლობა სასამართლოს წარუდგინონ ყველა ის მტკიცებულება, რომელსაც ისინი სადაოდ არ ხდიან და საქმის არსებითად განმხილველმა მოსამართლემ მიიღოს გადაწყვეტილება ამა თუ იმ მტკიცებულების გაზიარების (ანუ ფაქტობრივი დასაშვებობის ან

დაუშვებლობის თუ განაჩენის საფუძვლად გამოყენების ან არგამოყენების) შესახებ“. შესაბამისად, აღნიშნულის გათვალისწინებით ბრალდების მხარეს მიაჩნია, რომ წინასასამართლო სხდომის სასამართლოს გადაწყვეტილება არის დაუსაბუთებელი.

წარმოდგენილი საჩივრისა და საქმის მასალების შესწავლის შედეგად სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიას მიაჩნია, რომ საჩივარში მკაფიოდ და ნათლად არის ჩამოყალიბებული პროკურორის არგუმენტები და მოსაზრებები. შესაბამისად, საგამოძიებო კოლეგიის შეფასებით რაიმე საკითხი დამატებით, ზეპირი მოსმენით დაზუსტებას არ საჭიროებს და წარმოდგენილი მასალები სრულიად საკმარისია საჩივრის ზეპირი მოსმენის გარეშე განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღებისათვის. აღნიშნულის გათვალისწინებით, მოსამართლის დისკრეციის ფარგლებში, საგამოძიებო კოლეგიამ ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა ბრალდების მხარის საჩივარი, შეისწავლა და გააანალიზა წარმოდგენილი სისხლის სამართლის საქმის მასალები და მიიჩნია, რომ მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული შემდეგი გარემოებები:

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 219-ე მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად, წინასასამართლო სხდომის მოსამართლის გადაწყვეტილება მტკიცებულებათა დაუშვებლად ცნობის შესახებ ერთჯერადად, 5 დღის ვადაში საჩივრდება გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლოს მეშვეობით, რომელიც საჩივარს, საქმის მასალებსა და წინასასამართლო სხდომის ოქმს დაუყოვნებლივ უგზავნის სააპელაციო სასამართლოს. სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის მოსამართლე ზეპირი მოსმენით ან მის გარეშე განიხილავს საჩივარს 5 დღის ვადაში.

საკითხის განხილვისას, საგამოძიებო კოლეგია ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებას, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი ზუსტად განსაზღვრავს თუ როდის შეიძლება მტკიცებულება ჩაითვალოს დაუშვებლად. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 82-ე მუხლის თანახმად, არცერთ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. მტკიცებულება უნდა შეფასდეს სისხლის სამართლის საქმესთან მისი რელევანტურობის, დასაშვებობის და უტყუარობის თვალსაზრისით. ხოლო, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 72-ე მუხლის თანახმად, არსებითი დარღვევით მოპოვებული მტკიცებულება და ამგვარი მტკიცებულების საფუძველზე კანონიერად მოპოვებული სხვა მტკიცებულება, თუ ის აუარესებს ბრალდებულის სამართლებრივ მდგომარეობას, დაუშვებელია და იურიდიული ძალა არ გააჩნია.

უნდა აღინიშნოს ისც, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის მიხედვით კი მტკიცებულება არის კანონით დადგენილი წესით სასამართლოში წარდგენილი ინფორმაცია, ამ ინფორმაციის შემცველი საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან სხვა ობიექტი, რომლის საფუძველზეც მხარეები სასამართლოში ადასტურებენ ან უარყოფენ ფაქტებს, სამართლებრივად აფასებენ მათ, ასრულებენ მოვალეობებს, იცავენ თავიანთ უფლებებს და კანონიერ ინტერესებს, ხოლო სასამართლო ადგენს, არსებობს თუ არა ფაქტი ან ქმედება, რომლის გამოც ხორციელდება სისხლის სამართლის პროცესი, ჩაიდინა თუ არა ეს ქმედება გარკვეულმა პირმა, დამნაშავეა თუ არა იგი, აგრეთვე გარემოებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს ბრალდებულის პასუხისმგებლობის ხასიათსა და ხარისხზე, ახასიათებს მის პიროვნებას. დოკუმენტი მტკიცებულებაა, თუ ის შეიცავს სისხლის სამართლის საქმის ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებების დასადგენად საჭირო ცნობას. დოკუმენტად ითვლება ნებისმიერი წყარო, რომელშიც ინფორმაცია აღბეჭდილია სიტყვიერ-ნიშნობრივი ფორმით ან/და ფოტო-, კინო-, ვიდეო-, ბგერისა თუ სხვა ჩანაწერის სახით ან სხვა ტექნიკური საშუალების გამოყენებით.

მნიშვნელოვანია აგრეთვე ის, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ კომპიუტერულ

სისტემაში ან კომპიუტერულ მონაცემთა შესანახ საშუალებაში ინახება სისხლის სამართლის საქმისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ან დოკუმენტი, პროკურორი უფლებამოსილია გამოძიების ადგილის მიხედვით, სასამართლოს მიმართოს შესაბამისი ინფორმაციის ან დოკუმენტის გამოთხოვის განჩინების გაცემის შუამდგომლობით. ხოლო, რაც შეეხება თავად კომპიუტერულ სისტემასა და მონაცემს, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის 27-ე ნაწილის მიხედვით კომპიუტერული სისტემა არის ნებისმიერი მექანიზმი ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ მექანიზმთა ჯგუფი, რომელიც პროგრამის მეშვეობით, ავტომატურად ამუშავებს მონაცემებს (მათ შორის, პერსონალური კომპიუტერი, ნებისმიერი მოწყობილობა მიკროპროცესორით, აგრეთვე მობილური ტელეფონი). ამვე მუხლის 28-ე ნაწილის შესაბამისად კი კომპიუტერული მონაცემი არის კომპიუტერულ სისტემაში დამუშავებისათვის ხელსაყრელი ნებისმიერი ფორმით გამოსახული ინფორმაცია, მათ შორის პროგრამა, რომელიც უზრუნველყოფს კომპიუტერული სისტემის ფუნქციონირებას. აღნიშნული ნორმის დანაწესიდან გამომდინარე უდავოა, რომ საქმეში წარმოდგენილი ვიდეო-ჩანაწერი წარმოადგენს კომპიუტერულ მონაცემებს. ხოლო, CD დისკი, რომელზეც დატანილია აღნიშნული ინფორმაცია, რაც მოხსნილია კომპიუტერული სისტემიდან, ამ შემთხვევაში წარმოადგენს კომპიუტერულ მონაცემთა შესანახ საშუალებას.

ხსენებული ინფორმაციის მოპოვების წესს ადგენს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის მე-4 ნაწილი, რომლითაც იმპერატიულად განისაზღვრა, რომ მოცემული მუხლით გათვალისწინებულ საგამოძიებო მოქმედებაზე ვრცელდება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 143¹⁰-ე მუხლების დებულებები. ხოლო, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 143³-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ფარული საგამოძიებო მოქმედება ტარდება მოსამართლის განჩინებით, განჩინებას პროკურორის მოტივირებული შუამდგომლობის საფუძველზე იღებს გამოძიების ადგილის მიხედვით რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლე.

აქვე საყურადღებოა, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის დანაწესი, რომლის თანახმადაც კოდექსი ადგენს დანაშაულის გამოძიების, სისხლისსამართლებრივი დევნისა და მართლმსაჯულების განხორციელების წესებს, ხოლო პროცესის მიზანი არის სწორედ კოდექსით დადგენილი წესების სამართლებრივად სწორი განმარტება და არა ნორმების იმგვარად ინტერპრეტაცია, რაც მხოლოდ კონკრეტული მხარის ინტერესებს მოემსახურება. შესაბამისად, კანონმდებელმა სისხლის სამართლის პროცესით განსაზღვრა სასამართლოს კონტროლის მექანიზმები საგამოძიებო და სხვა საპროცესო მოქმედებების კანონიერების შემოწმებაზე და გამიჯნა იმ საკითხთა წრე, რაც განიხილება (1) ბრალდებულის სასამართლოში პირველი წარდგენის დროს, (2) წინასასამართლო სხდომის ეტაპზე და (3) საქმის არსებითი განხილვისას.

რაც შეეხება კონკრეტულად წინასასამართლო სხდომას, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 219-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე: (ა) „განიხილავს მხარეთა შუამდგომლობებს მტკიცებულებათა დასაშვებობის თაობაზე“; (ბ) „... განიხილავს აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების შესახებ შუამდგომლობას“; (გ) „განიხილავს შუამდგომლობას საპროცესო კონფისკაციის უზრუნველყოფის მიზნით“; (დ) „განიხილავს მხარეთა სხვა შუამდგომლობებს“; (ე) „წყვეტს არსებითი განხილვისათვის საქმის გადაცემის საკითხს“.

ამდენად, წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე განიხილავს მხარეთა შუამდგომლობებს მტკიცებულებათა დასაშვებობის თაობაზე. აღნიშნულთან დაკავშირებით საგამოძიებო კოლეგია განმარტავს, რომ წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე საკითხის გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე კი არ ამტკიცებს მხარის შუამდგომლობას მტკიცებულებათა დაშვებაზე, არამედ მიუხედავად მეორე

მხარის პოზიციისა, ვალდებულია განიხილოს შუამდგომლობა და სწორედაც, რომ თავისი ინიციატივითაც უნდა შეამოწმოს კონკრეტული მტკიცებულების დასაშვებობის საკითხი, ვინაიდან მტკიცებულებათა დასაშვებად თუ დაუშვებლად ცნობა სწორედ წინასასამართლო სხდომაზე განსახილველი და გადასაწყვეტი საკითხია. გამომიების ეტაპზე გამონაკლისია საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 112-ე მუხლის მე-6 ნაწილის „ბ“ პუნქტის შესაბამისად მიღებული გადაწყვეტილება, როდესაც შესაძლებელია, ჩატარებული საგამომიებო მოქმედების უკანონოდ და მიღებული ინფორმაციის დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობა, ასევე საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 143-ე მუხლის მე-14 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევა (რომელიც ეხება ფარულ საგამომიებო მოქმედებებს). რაც შეეხება, საქმის არსებითი განხილვას, ამ ეტაპზე მოსამართლე ძირითადად მსჯელობს დასაშვებად ცნობილი მტკიცებულებების გაზიარების (განაჩენის საფუძველად გამოყენების) თუ არ გაზიარების (ან არ გამოყენების) თაობაზე და შესაბამისად, ხსენებული ნორმის სხვაგვარი ინტერპრეტაცია ან იმგვარად განმარტება, რომ წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე არ უნდა ერეოდეს მტკიცებულებათა დასაშვებობის საკითხის განხილვაში, არ გამომდინარეობს პროცესის მიზნებიდან და ასეთი მიდგომა ფაქტობრივად აზრს უკარგავს წინასასამართლო სხდომის, როგორც ინსტიტუტის არსებობასაც, რამეთუ ასეთ ვითარებაში მოსამართლე ფაქტობრივად იქნება მხოლოდ მხარეთა მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების მიმღები და ავტომატურ რეჟიმში საქმის მასალების არსებითი სხდომის მოსამართლისათვის გადამცემი პირი, რასაც საერთო სასამართლოებში ისედაც ახორციელებს კანცელარია.

საკითხის თვალსაჩინოებისთვის უნდა განიმარტოს თუ როგორია მტკიცებულებათა დასაშვებობის ეტაპზე მტკიცების ტვირთი. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 72-ე მუხლის მე-3 ნაწილი პირდაპირ მიუთითებს, რომ ბრალდების მხარის მტკიცებულების დასაშვებობისა და დაცვის მხარის მტკიცებულების დაუშვებლობის მტკიცების ტვირთი ეკისრება ბრალმდებელს. ამდენად, კანონმდებელი ბრალდების მხარეს აკისრებს, ამ შემთხვევაში მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულების დასაშვებობის შესახებ მტკიცების ტვირთს და ეს არ არის დამოკიდებული დაცვის მხარის (ბრალდებულის) შეხედულებაზე. დაცვის მხარე არ არის შეზღუდული და უფლება აქვს სადავოდ გახადოს ბრალდების მხარის მტკიცებულების დასაშვებობა, თუმცა მას ამის ვალდებულება არ აქვს. მტკიცების ტვირთი ბრალდების მხარესაა. არ შეიძლება ნორმის ისე განმარტება, რომ თუ დაცვის მხარე არ შუამდგომლობს ბრალდების მხარის მტკიცებულების დაუშვებლად ცნობაზე, მაშინ ბრალდების ყველა მტკიცებულება აუცილებლად დასაშვები უნდა იყოს. ბრალდების მხარის მტკიცებულება დასაშვებია მხოლოდ მაშინ, თუ არ იქნება გამოკვეთილი რაიმე ისეთი გარემოება, რომელიც აშკარად მიუთითებს მტკიცებულების დაუშვებლობაზე. შესაბამისად, ბრალდების მხარის მტკიცებულებების შესწავლისას თუ სასამართლო გამოავლენს ისეთ გარემოებას, რომელიც იძლევა მისი დაუშვებლად ცნობის საფუძველს (მაგ: მტკიცებულება აშკარად არაავთენტიკურია, საქმესთან არ არის შემხებლობაში და ა.შ.) მიუხედავად დაცვის მხარის პოზიციისა, სასამართლომ თავისი ინიციატივით უნდა იმსჯელოს და შეაფასოს აღნიშნული. ხსენებულ პოზიციას ამყარებს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 72-ე მუხლის მე-5 ნაწილის დანაწესი, რომლის თანახმადაც მტკიცებულების დაუშვებლად ცნობის საკითხს წყვეტს სასამართლო, რა დროსაც საგამომიებო კოლეგიის შეფასებით საკითხი გადაწყვეტისას მოსამართლემ სხვადასხვა კრიტერიუმის გათვალისწინებით უნდა შეამოწმოს და შეაფასოს მტკიცებულება. მხედველობაში უნდა მიიღოს, როგორც მისი მოპოვების ხერხი, ისე მისი ავთენტიკურობა. აგრეთვე ის, თუ რამდენად არსებითად დაირღვა მტკიცებულების მოპოვებისას კანონი და აღნიშნულს ხომ არ გამოუწვევია ბრალდებულის ან პროცესის რომელიმე მონაწილის ფუნდამენტურ უფლებების დარღვევა.

ზემოაღნიშნული ნორმების გაანალიზებისა და ურთიერთშეჯერებიდან გამომდინარე, სააკუელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგია არ იზიარებს საჩივრის ავტორის მოსაზრებებს და არგუმენტებს

იმასთან დაკავშირებით, რომ წინასასამართლო სხდომის მოსამართლეს არ ჰქონდა უფლება თავისი ინიციატივით, მეორე მხარის შუამდგომლობის გარეშე ეცნო მტკიცებულებები დაუშვებლად. აღნიშნული არ არღვევს მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპს, ვინაიდან მხარეს არ შეზღუდვია შესაძლებლობა სასამართლოსთვის წარედგინა ყველა ის მტკიცებულება, რომელიც მას საჭიროდ მიაჩნდა. მით უფრო, რომ დაცვის მხარისაგან განსხვავებით ბრალდების მხარეს უფრო მეტი რესურსი გააჩნია გამოძიების პროცესში (სახელმწიფოს სახით) და ამასთან, ის, თუ რომელი მტკიცებულება უნდა გადაეცეს საქმის არსებითი განხილვისათვის (ანუ რომელი მტკიცებულება იქნება დასაშვებად ცნობილი) აღნიშნულზე გადაწყვეტილებას იღებს ამ შემთხვევაში წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე და არა მხარე.

უაღრესად მნიშვნელოვანია აგრეთვე ის, რომ კომპიუტერულ სისტემას ან კომპიუტერულ მონაცემთა შესანახ საშუალებაში შესაძლოა ინახებოდეს სისხლის სამართლის საქმისათვის მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ან დოკუმენტი, რომელიც მტკიცებულების სახით შესაძლებელია გამოყენებული იქნას მხარეთა მიერ და ამ მიზნით მტკიცებულებათა მოპოვების პროცესში კომპიუტერული მონაცემის დამუშავებისას შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს სხვა პირთა პერსონალური მონაცემების იდენტიფიცირებას, პერსონალური მონაცემების უკანონო ხელყოფისაგან დაცვის მიზნით, სისხლის სამართლის პროცესით, სხვა საპროცესო მოქმედებებისაგან განსხვავებით დადგენილია უფრო მაღალი სტანდარტი და სწორედ ამიტომ, ასეთი ზოგადი ნორმების პარალელურად, მსგავსი ინფორმაციის მოპოვებისათვის კანონმდებელმა დაადგინა სპეციალური წესები, რაც მოცემულ ვითარებაში დარეგულირებულია საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლით. უფრო მეტიც, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის მე-4 ნაწილით, ასეთი ინფორმაციის (მტკიცებულების) მოპოვებისათვის განისაზღვრა ფარული საგამოძიებო მოქმედებებისათვის დადგენილი დებულებების გამოყენების წესიც. საკითხის გადაწყვეტისას კი უპირატესობა ენიჭება სპეციალურ ნორმას.

მოცემულ შემთხვევაში სს „ვ. პ. ჯ.“-ს სამეთვალყურეო კამერით აღბეჭდილი ვიდეო-ჩანაწერი უდავოა, რომ წარმოადგენს კომპიუტერულ სისტემაში დაცულ კომპიუტერულ მონაცემს, ხოლო გამოძიებისთვის წარდგენილი დისკი არის კომპიუტერულ მონაცემთა შესანახი საშუალება, რომელშიც საქმისათვის მნიშვნელოვანი ინფორმაცია აღბეჭდილია ვიდეო-ჩანაწერის სახით. შესაბამისად, საგამოძიებო კოლეგიის შეფასებით, გამომძიებელს აღნიშნული მტკიცებულების მოპოვება უნდა მოეხდინა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლით დადგენილი წესებისა და პრინციპების დაცვით.

ამასთან, იმის გათვალისწინებით, რომ გამოძიების მიერ ხსენებული ვიდეო-ჩანაწერის მოპოვებისას არ იქნა დაცული საპროცესო მოთხოვნები, ვინაიდან კერძო პირის მიერ გამოძიებისათვის CD დისკზე ასახული ვიდეო-ჩანაწერის გადაცემის საფუძველი იყო გამომძიებლის მიმართვა და არა სასამართლოს განჩინება (ან პროკურორის დადგენილება შესაბამისი გადაუდებელი აუცილებლობისას), საგამოძიებო კოლეგიას მიაჩნია, რომ აღნიშნულით არ იქნა დაცული შესაბამისი სტანდარტი. კერძოდ, **სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგია განმარტავს, რომ დაუშვებელია გამომძიებლის მიმართვის საფუძველზე საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლით განსაზღვრული ინფორმაციის გამოთხოვა.** ამასთან, თუ ხსენებული ინფორმაცია ნებაყოფლობით იქნებოდა გამომძიებლის მიმართვის, წერილის, მოთხოვნის გარეშე წარდგენილი საგამოძიებო ორგანოსათვის ან გამომძიებლის მიერ მოპოვებული შესაბამისი საპროცესო ნორმებით დადგენილი წესით, ზოგადი წესებიდან გამომდინარე, აღნიშნული მოცემულ შემთხვევაში გახდებოდა მსჯელობისა და შეფასების საგანი, თუმცა წარმოდგენილი მასალები ამის საფუძველს არ იძლევა.

ასეთ ვითარებაში საგამოძიებო კოლეგია ყურადღებას მიაქცევს ასევე სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის განმარტებაზე (იხ.: თბილისის სააპელაციო სასამართლოს შეფასებები ანალოგიურ საკითხზე საქმეში 2016 წლის 24 თებერვლის #1გ/272-16), სადაც სასამართლო აღნიშნავს, რომ კომპიუტერულ სისტემაში დაცული ინფორმაცია გამოძიების მიერ მოპოვებული უნდა იქნას ყველა შემთხვევაში საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე და 143¹⁰-ე მუხლების მიხედვით, მაგრამ, როდესაც სისხლის სამართლის საქმეზე გამოძიება დაწყებულია ნაკლებად მძიმე დანაშაულის ჩადენის ფაქტზე, ვიდეო-ჩანაწერში არსებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რომელიც უშუალოდ შეეხება კონკრეტული პირის მიერ დანაშაულის შესაძლო ჩადენის ფაქტს, კანონი აძლევს საშუალებას გამოძიებას საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 125-126-ე მუხლების მიხედვით ჩაატაროს მხოლოდ დათვალიერება და დაათვალიეროს ინფორმაციის შემცველი ობიექტი (საგანი). აქვე, საგამოძიებო კოლეგია განმარტავს, რომ ეს ეხება არა CD დისკზე ინფორმაციის გადმოტანას და შემდეგ მის დათვალიერებას, არამედ ჩანაწერის დათვალიერებას იმ მოცემულობაში, სადაც იგი იყო დაცული და დაფიქსირებული, რათა გამოირიცხოს ეჭვი მისი არაავთენტიკურობის შესახებ.

აღნიშნულთან დაკავშირებით, საგულისხმოა ისიც, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 112-ე მუხლის პირველი ნაწილი უშვებს კერძო საკუთრების, მფლობელობის ან პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დარღვევას თანამესაკუთრის, თანამფლობელის ან კომუნიკაციის ერთი მხარის თანხმობით, რაც განსახილველ შემთხვევაში არ შეესაბამება ჩატარებული მოქმედების არსს, ვინაიდან ეს დათქმა არ ეხება იმ შემთხვევას, როდესაც გამოძიებელი მოქმედებს (უნდა იმოქმედოს) საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლიდან გამომდინარე.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის მხედველობაში მიღებით, სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგია მიიჩნევს, რომ მოცემულ საქმეზე გამოძიებლის ქმედება არ ესადაგება მის მიერ ჩატარებული მოქმედებების შესახებ, კანონში არსებულ დათქმას და ასეთ ვითარებაში სს „ვ. პ. ჯ.“-დან ვიდეო-ჩანაწერის გამოძიებისათვის გადაცემა, გამოძიებლის წერილის (მიმართვის) საფუძველზე, ეწინააღმდეგება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის მე-4 ნაწილიდან გამომდინარე ფარული საგამოძიებო მოქმედებებისათვის განსაზღვრულ წესებს, რომლითაც ფაქტობრივად გამორიცხულია საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესაძლებლობა კომუნიკაციის ერთი მხარის თანხმობის პირობებშიც, რის გამოც საკითხის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ყველა შემთხვევაში დაცული უნდა იქნას მაღალი სტანდარტი და სასამართლოს კონტროლის შესაძლებლობა.

ამდენად, სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგია იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს არგუმენტებს ბრალდების მხარის მტკიცებულებათა ნაწილის დაუშვებელ მტკიცებულებებად ცნობის თაობაზე და საქმის მასალების შესწავლისა და გაანალიზების შედეგად მიაჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს საგამოძიებო და წინასასამართლო სხდომის კოლეგიის მოსამართლე ვახტანგ მრელაშვილმა, მოცემული სისხლის სამართლის საქმის წინასასამართლო სხდომაზე კანონის სრული დაცვით განიხილა ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების დასაშვებობის საკითხი, სწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს და კონკრეტულ შემთხვევაში მიიღო არსებითად სწორი, კანონიერი, დასაბუთებული და მართლზომიერი გადაწყვეტილება.

შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის შეფასებით ბრალდების მხარის მიერ ვერ იქნა დასაბუთებული საჩივარში აღნიშნული გარემოებები იმ სტანდარტით, რომ იგი საკმარისი იყოს ხსენებული მტკიცებულებების დასაშვებად ცნობისათვის, რის გამოც წარმოდგენილი საჩივარი არის უსაფუძვლო და არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

აქვე, საჩივარში მითითებულ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის 2016 წლის 21 ოქტომბრის #1გ/1616-16 განჩინებასთან მიმართებაში, საგამოძიებო კოლეგია დამატებით აღნიშნავს, რომ აღნიშნულის შემდეგ, საერთო სასამართლოებში არსებული პრაქტიკისა და ნორმის სწორად განმარტების თვალსაზრისით, ამჟამად განსახილველი შემთხვევის ანალოგიურ საკითხზე და წინასასამართლო სხდომის მოსამართლის როლზე იმსჯელა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიამ 2016 წლის 18 ნოემბრის #1გ/1761-16 განჩინებაში და გააკეთა შესაბამისი განმარტებები, რაც ასევე ცნობილია საჩივრის ავტორისთვის, რამდენადაც ხსენებულ საქმეზეც საჩივარი წარმოდგენილი იყო მის მიერ. საგამოძიებო კოლეგია ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებასაც, რომ ბრალდების მხარე საჩივარს ასაბუთებს იმ გარემოებაზე მითითებით, რომ მისი შეფასებით მოსამართლეს დაცვის მხარის შუამდგომლობის არარსებობის პირობებში არ უნდა ემსჯელა თავისი ინიციატივით ბრალდების მხარის მტკიცებულებათა დაუშვებლობაზე და სადავოდ არ ხდის სასამართლოს შეფასებით მტკიცებულებების კანონის დარღვევით მოპოვების ფაქტს.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

ვიხელმძღვანელო საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-3, 72-ე, 82-ე, 136-ე, 207-ე, 219-ე მუხლებით და

დ ა ვ ა დ გ ი ნ ე :

1. თბილისის პროკურატურის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოებში გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობის განყოფილების **სტაჟიორ-პროკურორ ნათია კუპრაშვილის საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;**
2. თბილისის საქალაქო სასამართლოს საგამოძიებო და წინასასამართლო სხდომის კოლეგიის მოსამართლე ვახტანგ მრელაშვილის 2017 წლის 27 თებერვლის განჩინება ბრალდების მხარის მტკიცებულებათა ნაწილის დაუშვებლად ცნობის შესახებ დარჩეს უცვლელი;
3. განჩინების ასლები შესასრულებლად და ცნობისათვის, გაეგზავნოთ და გადაეცეთ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 207-ე მუხლის მე-6 ნაწილით გათვალისწინებულ შესაბამის უფლებამოსილ პირებსა და ორგანოებს;
4. განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

**მოსამართლე
გიორგი მიროტაძე**